

אייר התשס"ח

בס"ד

"עוד היום בנב לעמוד ינופף ידו..." הפטרת יום העצמאות

מֵלֵאָה הָאָרֶץ דָּעָה אֶת יְהוָה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים: (י) וְהִיָּה בַיּוֹם הַהוּא שְׂרֵשׁ יִשְׂרָאֵל עַמְדָּה לְנֶס עַמִּים אֲלֵינוּ גוֹיִם יִדְרְשׁוּ וְהִיתָה מִנְחָתוֹ כְּבוֹד: (יא) וְהִיָּה בַיּוֹם הַהוּא יוֹסִיף אֲדֹנָי שְׁנִית יְדוֹ לְקִנּוּת אֶת שְׂאֵר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְׂאָר מֵאֲשׁוּר וּמִמִּצְרַיִם וּמִפְתָּרוֹס וּמִכּוּשׁ וּמִעִילָם וּמִשְׁנַעַר וּמִחֻמַּת וּמֵאֲזִי הַיָּם: (יב) וְנִשְׂאָ נֶס לְגוֹיִם וְאֶסְפֹּף נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל וּנְפֻצוֹת יְהוּדָה יִקְבֹּץ מֵאֶרְבֶּעַ כְּנָפוֹת הָאָרֶץ: (יג) וְסָרָה קִנְיַת אֶפְרַיִם וְצַרְרֵי יְהוּדָה יִכְרְתוּ אֶפְרַיִם לֹא יִקְנָא אֶת יְהוּדָה וְיְהוּדָה לֹא יִצַּר אֶת אֶפְרַיִם: (יד) וְעַפְנֵי בְּכַתֵּף פְּלִשְׁתִּים יָמָה יִחַדְּו יָבֹזוּ אֶת בְּנֵי קֵדָם אֲדוֹם וּמוֹאָב מִשְׁלוֹחַ יָדָם וּבְנֵי עַמּוֹן מִשְׁמַעְתָּם: (טו) וְהַחֲרִים יְהוָה אֶת לְשׁוֹן יָם מִצְרַיִם וְהִנִּיף יְדוֹ עַל הַנְּהַר בְּעֵינֵם רוּחוֹ וְהִכְהוּ לְשִׁבְעָה נְחָלִים וְהִדְרִיךְ בְּנְעָלִים: (טז) וְהִיתָה מִסְלָה לְשְׂאֵר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְׂאָר מֵאֲשׁוּר כַּאֲשֶׁר הִיתָה לְיִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם עֲלֵתוֹ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: פָּרָק י"ב: (א) וְאָמַרְתָּ בַיּוֹם הַהוּא אוֹדֵךְ יְהוָה כִּי אֲנַפְתָּ בִּי יֵשֶׁב אֶפְרַיִם וְתִנְחַמְנִי: (ב) הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֲבִטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי עָזִי וְזִמְרַת יְהוָה יְהִי לִי לִישׁוּעָה: (ג) וּשְׂאֲבָתָם מִיָּם בְּשִׁשׁוֹן מִפְעֵינִי הִישׁוּעָה: (ד) וְאָמַרְתָּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילַתְיוֹ הַזְכִּירוּ כִּי נִשְׁגָּב שְׁמוֹ: (ה) זָמְרוּ יְהוָה כִּי גֵאוֹת עָשָׂה מִיַּדְעַת אֲנִי מוֹדַעְתָּ: (ו) זָאת בְּכָל הָאָרֶץ: (ז) צְהִלֵי נְרִי יוֹשְׁבֵת צִיּוֹן כִּי גָדוֹל בְּקִרְבְּךָ קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל:

ב. מפלת סנחריב וליל הסדר

את ההלכה הקובעת את קריאת הפטרתנו ביום אחרון של פסח (בגלות) הסביר רש"י כך:

4. רש"י מגילה לא ע"ב

"לפי שמפלת סנחריב בליל הסדר היתה".
על כך נוכל לשאול שתי שאלות:

- רש"י סותר את מחזור ויטרי שסיבת הקריאה קשורה לגאולה העתידה וטוען שהיא קשורה למפלת סנחריב.
- אם מפלת סנחריב היתה בליל הסדר, למה אנו קוראים אותה ביום האחרון של פסח?

למעשה אנחנו מזכירים את מפלת סנחריב בליל הסדר...

5. הגדה של פסח

ויהי בחצי הלילה:

לַעֲץ מִחֲרָף לְנוֹפֵף אוֹיֵי הוֹבְשֵׁת פְּגָרָיו בְּלִילָה. פָּרַע בַּל וּמִצְבוֹ בְּאִישׁוֹן לִילָה.

בלילה הוא באמת הובס סנחריב והובשו פגרויו...

א. קריאת הפטרת "עוד היום בנב" ביו"ט שני של גלויות

1. שו"ע או"ח ת"צ

(ח) מפטירין ביום שביעי (של פסח – יו"ט שני של גלויות) וידבר דוד וביום השמיני עוד היום בנב לעמוד:

2. מחזור ויטרי

"...כדי שנצייר לעמנו קבוץ גלויות שיהיה וגאולה שתבוא בסוף".

עם שובנו לארץ, תקנו חכמינו שיקראו הפטרה זו – לא ביום של גלות (יו"ט שני של גלויות), אלא ביום העצמאות דווקא, כדי להודות על קבוץ הגלויות שבהווה.

טעם נוסף: שלא נחשוב שהגענו לגאולה השלמה, ולכן תקנו הפטרה העוסקת במשיח עצמו ובגאולה השלמה.

טעמים נוספים קשורים כולם בחזקיהו המלך ונחזונו הניסי על סנחריב מלך אשור – שעמד בנב ונופף בידו על ירושלים. זהו חזקיהו שהגמרא בפרק חלק אומרת:
" שבקש ה' לעשות את חזקיהו משיח ואת סנחריב גוג ומגוג".

ננסה להבין מה הקשר של חזקיהו לנבואה, ואולי הקשר הוא סכנה של החמצת הגאולה....

3. ישעיהו י' – י"ב – הפטרת יום העצמאות

(לב) עוד היום בנב לעמד ינפף ידו הר בית א\ {בת ציון\} גְבַעַת יְרוּשָׁלַם: (לג) הִנֵּה הָאֲדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת מְסַעֵף פְּאֻרָה בְּמַעְרָצָה וְרַמֵי הַקּוֹמָה גְדוּעִים וְהַגְבָּהִים יִשְׁפְּלוּ: (לד) וְנִקְף סִבְכֵי הַיַּעַר בְּבִרְזֵל וְהִלְבְּנוּן בְּאֵדִיר יָפוֹל:

פָּרָק י"א: (א) וַיֵּצֵא חֶסֶד מִגִּזְעַי יִשְׂרָאֵל וַיִּצַּר מִשְׁרָשָׁיו יִפְרָה: (ב) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וְגִבּוֹרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְהוָה: (ג) וְהִרְחִחוּ בִירְאָת יְהוָה וְלֹא לְמִרְאָה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט וְלֹא לְמִשְׁמַע אָזְנוֹ יוֹכִיחַ: (ד) וְשִׁפְט בְּצִדָק דְּלִים וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר לַעֲנֵי אֶרֶץ וְהִכָּה אֶרֶץ בְּשִׁבְט פִּיּוֹ וּבְרוּחַ שְׁפָתָיו יָמִית רֶשַׁע: (ה) וְהִיָּה צִדָק אֲזוֹר מִתְנִיּוֹ וְהִאֲמִינָה אֲזוֹר חֲלָצָיו: (ו) וְגַר זָאֵב עִם כְּבֶשֶׂת וְנִמְרָ עִם גְּדֵי יִרְבֵּץ וְעַגְל וְכַפִּיר אֲזוֹר וְנִמְרָ יִחַדְּו וְנִעַר קֶטֶן נִהַג בָּם: (ז) וּפְרָה נָדָב תִּרְעִינָה יִחַדְּו יִרְבְּצוּ יִלְדִיָּהוּן וְאַרְיָה בְּבִקְרָ יֵאָכֵל תְּבוֹן: (ח) וְשִׁעֲשַׁע יוֹנֵק עַל חַר פִּתְוֹ וְעַל מְאוּרַת צַפְעוֹנִי גְמוֹל יְדוֹ הִדָּה: (ט) לֹא יִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קְדָשֵׁי כִּי

תאור כיבושי סנחריב הוא החלק שקודם להפטרתינו...

13. ישעיהו י'

(כח) בָּא עַל עֵינַי עֶבֶר בְּמִגְרוֹן לְמִכְמֶשׁ יִפְקִיד בְּלִיּוֹ: (כט) עֲבְרוּ מֵעֶבְרָה גִבְעֵי מְלוֹן לָנוּ חֲרָדָה הֲרָמָה גִבְעַת שְׂאוֹל נָסָה: (ל) צְהַלִי קוֹלְךָ בֵּית גְּלִים הַקְּשִׁיבִי לִישָׁה עֲנִיָּה עֲנֹתוֹת: (לא) נְדָדָה מִדְּמִנָּה יִשְׁבִּי הַגְּבִים הַעִיזוּ: (לב) עוֹד הַיּוֹם בְּנֵב לַעֲמֹד יִנְפֹף יָדוֹ הֵר בֵּית \{ בֵּית צִיּוֹן \} גִּבְעַת יְרוּשָׁלַם:

מי הוא חזקיהו?

14. מלכים ב' – גדולתו של חזקיהו

(ה) בֵּיהֲנֶה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּטַח וְאֲחֲרָיו לֹא הָיָה כְּמֹהוּ בְּכָל מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו: (ו) וַיִּדְבַק בֵּיהֲנֶה לֹא סָר מֵאֲחֲרָיו וַיִּשְׁמֹר מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר צָוָה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: (ז) וְהָיָה יְהוָה עִמּוֹ בְּכָל אֲשֶׁר יַצֵּא וַיִּשְׁכַּל וַיִּמְרָד בְּמֶלֶךְ אֲשֶׁר וְלֹא עֲבָדוּ:

15. דבהי"ב ל"ב – חזקיהו מכין את העם למלחמה עם סנחריב

(ב) וַיֵּרָא יְחִזְקִיָּהוּ כִּי בָא סִנְחַרִּיב וּפְנִיּוֹ לְמַלְחָמָה עַל יְרוּשָׁלַם: (ג) וַיִּנְעֹץ עִם שָׂרָיו וַגְּבִרָיו לְסַתּוֹם אֶת מִימֵי הַעֵינֹת אֲשֶׁר מִחוּץ לְעִיר וַיַּעֲזְרוּהוּ: (ד) וַיִּקְבְּצוּ עִם רֹב וַיִּסְתַּמּוּ אֶת כָּל הַמַּעֲיָנוֹת וְאֶת הַנַּחַל הַשּׁוֹטֵף בְּתוֹךְ הָאָרֶץ לֵאמֹר לָמָּה יָבֹאוּ מַלְכֵי אֲשֶׁר וּמִצָּאוּ מִיָּם רַבִּים: (ה) וַיִּתְחַזַּק וַיִּבֶן אֶת כָּל הַחוֹמָה הַפְּרוּצָה וַיַּעַל עַל הַמִּגְדָּלוֹת וְלַחֲצֵצָה הַחוֹמָה אַחֲרָת וַיִּתְחַזַּק אֶת הַמְּלוּא עִיר דָּוִד וַיַּעַשׂ שְׁלַח לְרֹב וּמַגְנִים: (ו) וַיִּתֵּן שָׂרֵי מַלְחָמוֹת עַל הָעָם וַיִּקְבְּצֵם אֵלָיו אֵל רְחוּב שְׁעַר הָעִיר וַיִּדְבֵּר עַל לִבָּבָם לֵאמֹר: (ז) חֲזִקוּ וְאִמְצוּ אֵל תִּירָאוּ וְאֵל תַּחֲתוּ מִפְּנֵי מֶלֶךְ אֲשֶׁר וּמִלְּפָנָי כָּל הַקְּמוֹן אֲשֶׁר עִמּוֹ כִּי עֲמָנוּ רַב מְעֵמוֹ: (ח) עִמּוֹ זְרוּעַ בִּשְׂרָו וְעִמָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְעֲזָרְנוּ וְלְהַלְחֵם מַלְחַמְתָּנוּ וַיִּסְמְכוּ הָעָם עַל דְּבָרֵי יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה:

עֲמָנוּ רַב מְעֵמוֹ – גם אלישע אומר את זה לנערו, "פוקח" את עיניו ו"ומראה" לו שכל ההר מלא ב"רכבי אש". אך כאן מלך אומר זאת לכל עמו!
עוצמתו האמונית של חזקיהו מצליחה לחלחל לעם שסומך עליו למרות יחסי הכוחות שלרעתם.

16. מלכים ב' כ' – בימי ההכנה חולה חזקיהו

(א) בַּיָּמִים הֵהֵם חָלָה יְחִזְקִיָּהוּ לְמוֹת וַיִּבֹּא אֵלָיו יִשְׁעִיָּהוּ בֶן אֲמוּץ הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה צוּ לְבִיתְךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תַחֲיָה: (ב) וַיִּסַּב אֶת פְּנֵיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה לֵאמֹר: (ג) אָנָּה יְהוָה זָכַר נָא אֶת אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בְּאֵמֶת וּבְלִבָּב שְׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי וַיִּבְדַּח חֲזִקִּיָּהוּ בְּכִי גְדוֹל: (ד) וַיְהִי יִשְׁעִיָּהוּ לֹא יָצָא הָעִיר \{ חֲצָרָו \} הַתִּיכְנָה וַדְּבַר יְהוָה הָיָה אֵלָיו לֵאמֹר: (ה) שׁוּב וְאִמְרַתְּ אֶל חֲזִקִּיָּהוּ נְגִיד עַמִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָוִד אֲבִיךָ שְׁמַעְתִּי אֶת תְּפִלָּתְךָ רֵאִיתִי אֶת דְּמַעְתְּךָ הַנְּיִי רָפָא לְךָ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי תַעֲלֶה בֵּית יְהוָה: (ו) וְהִסְפַּתִּי עַל יָמֶיךָ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמִכָּפָר מֶלֶךְ אֲשֶׁר אֲצִילְךָ וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת וְגוֹתֵי עַל הָעִיר הַזֹּאת לְמַעַנִּי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי: (ז) וַיֹּאמֶר יִשְׁעִיָּהוּ קְחוּ דְבַלֶּת תְּאֲנִים וַיִּקְחוּ וַיִּשְׂמִימוּ עַל הַשְּׁחִין \{ נְחִי: ח \} וַיֹּאמֶר חֲזִקִּיָּהוּ אֵל יִשְׁעִיָּהוּ מַה אוֹת כִּי יִרְפָּא יְהוָה לִי וְעֲלִיתִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בֵּית יְהוָה: (ט) וַיֹּאמֶר יִשְׁעִיָּהוּ זֶה לְךָ הָאוֹת מֵאֵת יְהוָה כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה אֶת הַדְּבָר אֲשֶׁר דְּבַר הַלֵּךְ הֵצֵל עֲשֶׂר

6. מלכים ב' י"ט ל"ה

(לה) וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיִּצָּא מֵלֶאֱדָן יְהוָה וַיֵּן בְּמַחְנֶה אֲשֶׁר מֵאָה שְׁמוֹנִים וְחַמְשָׁה אֲלָף וַיִּשְׁכְּמוּ בְּבֹקֶר וַיְהִי כָלֵם פְּגָרִים מֵתִים:

7. ישעיהו ל'

(כט) הַשִּׁיר יְהִיָּה לְכֵם כְּלִיל הַתְּקֵדֶשׁ חָג וְשִׁמְחַת לִבָּב פְּחוּלְךָ בְּחִלִּיל לְבֹא בְהָרָה יְהוָה אֶל צוּר יִשְׂרָאֵל.

8. מלבי"ם על ישעיה פרק ל פסוק כט - חלק באור הענין

(כט) השיר - מפלת מחנה סנחריב היה בליל פסח, בעת שוררו ישראל הלל במקדש על אכילת הפסח. מצויר כי כפי שהתרבתה שמחת ישראל אז בקריאת הלל ותודה על פסחיהם כן רבתה המהומה במחנה אשור, בעת אשר יהיה לכם השיר כליל התקדש חג אז והשמיע ה' את הוד קולו - וכו'.

התלמוד הבבלי לומד מפסוק זה שצריך לומר הלל בליל הפסח:

9. פסחים צ"ה ע"ב

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוודק אמר קרא השיר יהיה לכם כליל התקדש חג לילה המקודש לחג טעון הלל לילה שאין מקודש לחג אין טעון הלל:

הירושלמי לומד אחרת:

10. ירושלמי פסחים ס"ה ע"א

א"ר יוחנן בשם ר"ש בן יהוודק כתיב השיר יהיה לכם כליל התקדש חג בא ליל פסח ללמד על מפלתו של סנחריב ונמצא למד ממנו. מה זה טעון הלל אף זה טעון הלל.

11. "קרבו העדה"

"מה זה (מפלתו של סנחריב) צריך הלל על הנס, אף ליל פסח צריכה הלל!!!"

כלומר, למפלת סנחריב יש משמעות מאוד עמוקה, גם בדמיון ליציאת מצרים ולמפלת פרעה. מהי?

ושוב, מדוע תקנו רבותינו לקרוא את ההפטרָה ביום העצמאות?

ג. סנחריב ו"גבעת ירושלים"

12. מלכים ב' פרק י"ח - גלות ישראל

(ט) וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַרְבִּיעִית לְמֶלֶךְ חֲזִקִּיָּהוּ הָיָה הַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית לְהוֹשַׁע בֶּן אֱלָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עָלָה שְׁלֹמִנְאֶסֶר מֶלֶךְ אֲשֶׁר עַל שְׁמֵרוֹן וַיִּצַר עֲלֵיהֶם: (ו) וַיִּלְפְּדֵה מִקְצֵה שְׁלֹשׁ שָׁנִים בַּשָּׁנָה שֵׁשׁ לְחֻזְקָה הָיָה שְׁנַת תִּשְׁעֵי הַשָּׁנָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל נִלְפְּדָה שְׁמֵרוֹן: (ז) וַיִּגַּל מֶלֶךְ אֲשֶׁר אֶת יִשְׂרָאֵל אֲשׁוּרָה וַיִּנְחָם בְּחִלְתּוֹ וּבְחִבּוּר נִהַר גּוֹזָן וְעָרֵי מְדִי: (יב) עַל אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲבְרוּ אֶת בְּרִיתוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר צָוָה מֹשֶׁה עַבְדֵי יְהוָה וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא עָשׂוּ:

סנחריב נכדו של שלמנאסר כובש את ישראל ומגיע עד לירושלים...

(יג) וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמֶלֶךְ חֲזִקִּיָּהוּ עָלָה סִנְחַרִּיב מֶלֶךְ אֲשֶׁר עַל כָּל עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתְּפָשׂם:

ירושלם מידי: (לו) והחרישו העם ולא ענו אתו דבר כי מצות המלך היא לאמר לא תענהו:

(לא) ונבא אלמקים בן חלקיה אשר על הבית ושבנא הספר ויואח בן אסף המזכיר אל חזקיהו קרועי בגדים ונגדו לו דברי רבשקה: (א) ויהי כשמע המלך חזקיהו ויקרע את בגדיו ויתכס בשק ונבא בית יהנה: (ב) וישלח את אלמקים אשר על הבית ושבנא הספר ואת זקני הכהנים מתכסים בשקים אל ישעיהו הנביא בן אמוץ: (ג) ויאמרו אליו כה אמר חזקיהו יום צרה ותוכחה ונאצה היום הזה כי באו בנים עד משבר וכח אין ללדה: (ד) אולי ישמע יהנה אלהיך את כל דברי רבשקה אשר שלחו מלך אשר אדניו לתרף אלהים חי והוכיח בדברים אשר שמע יהנה אלהיך ונשאת תפלה בעד השארית הנמצאה:

(ה) ונבאו עבדי המלך חזקיהו אל ישעיהו: (ו) ויאמר להם ישעיהו כה תאמרו אל אדניכם כה אמר יהנה אל תירא מפני הדברים אשר שמעת אשר גדפו נערי מלך אשר אתי: (ז) הנני נתן בו רוח ושמע שמועה ושב לארצו והפלתיו בחרב בארצו:

(ח) ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך יהנה ונבא במחנה אשר מאה שמונים וחמשה אלף וישפיעו בבקר והנה כלם פגרים מתים:

רבשקה מבין שהם הולכים להפסיד, בדיוק בגלל נקודת האמונה של עם ישראל...

19. ילקוט שמעוני מלכים ב' רמ"א

הציף רבשקה על החומה ושמע שהיו קוראין את ההלל (של ליל פסח) ואמר לסנחריב חזור לאחורך כי נסים נעשים להם בזה הלילה והיה מבוזה את הדבר שנאמר **ינופף ידו הר בת ציון**:

20. וכמו במצרים...

"ויושע ה' את ישראל מיד מצרים..."

21. דברי הימים ב'

(כב) ויושע יהנה את חזקיהו ואת ישיבי ירושלם מידי סנחריב מלך אשר ומיד כל ונהלם מסביב

אלה הפעמים היחידות בתנ"ך שהביטוי הזה מופיע!!

הושע בן אלה ומלכי ישראל, התחברו לגויים והתרפסו אליהם וסופם היה שהוגלו ובלולו בעמים.
חזקיה שסגר את ירושלים ולא נתן לאשורים להכנס, זוכה שכל העמים נדבקים אליו:

(כג) ורבים מביאים מנחה ליהנה לירושלם ומגדנות ליחזקיהו מלך יהודה וינשא לעיני כל הגוים מאחרי כן:

כמו במצרים: "שמעו עמים ירגזו..."

ולכן קבעו חכמינו את קריאת ההפטרה באחרון של פסח, כי אז היו הגויים השכנים באים ליהודים, לרב המקומי, לקבל את ברכתו לקיץ טוב ולתבואה טובה. שזוהי מינאטורה של הגאולה העתידית שבה באים הגויים לירושלים ומקבלים את ברכת ה'.

המימונה היא המשכו של אותו מנהג.

מעלות אם ישוב עשר מעלות: (י) ויאמר חזקיהו נקל לצל לנטות עשר מעלות לא כי ישוב הצל אחרינית עשר מעלות: (יא) ויקרא ישעיהו הנביא אל יהנה וישב את הצל במעלות אשר ירדה במעלות אהו אחרינית עשר מעלות:

17. רש"י מלכים ב פרק כ פסוק א

(א) בימים ההם - שלשה ימים לפני מפלתו של סנחריב. חלה חזקיהו - ויום שלישי כשעלה בית ה', יום מפלתו של סנחריב, ויום טוב של פסח היה (סדר עולם פרק כג). כי מת אתה - בעולם הזה. ולא תחיה - לעולם הבא, משום דלא נסבת אשה, כדאיתא בברכות (יא):

18. מלכים ב' י"ח - האסטרטגיה של רבשקה

(יז) וישלח מלך אשר את תרתן ואת רב סריס ואת רבשקה מן לכיש אל המלך חזקיהו בחיל כבד ירושלם ויעלו ונבאו ירושלם ויעלו ונבאו ויעמדו בתעלת הברכה העליונה אשר במסלת שדה כובס: (יח) ויקראו אל המלך ויצא אלהם אלמקים בן חלקיהו אשר על הבית ושבנא הספר ויואח בן אסף המזכיר: (יט) ויאמר אלהם רבשקה אמרו נא אל חזקיהו כה אמר המלך הגדול מלך אשר מה הבטחון הזה אשר בטחת: (כ) אמרת אך דבר שפתים עצה וגבורה למלחמה עתה על מי בטחת כי מרדת בי: (כא) עתה הנה בטחת לך על משענת הקנה הרצוף הזה על מצרים אשר יסמך איש עליו ונבא בכפו ונקבה בן פרעה מלך מצרים לכל הבטחים עליו: (כב) וכי תאמרו אל אל יהנה אלהינו בטחנו הלא הוא אשר הסיר חזקיהו את בנותיו ואת מזבחתיו ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה תשתחוו בירושלם: (כג) ועתה התערב נא את אדני את מלך אשר ואתנה לך אלפים סוסים אם תוכל לתת לך רכבים עליהם: (כד) ואיך תשיב את פני פחת אחד עבדי אדני הקטנים ותבטח לך על מצרים לרכב ולפרשים: (כה) עתה המבלעדי יהנה עליתי על המקום הזה להשחתו יהנה אמר אלי עלה על הארץ הזאת והשחיתה: (כו) ויאמר אלמקים בן חלקיהו ושבנא ויואח אל רבשקה דבר נא אל עבדיך ארמית כי שמעים אנחנו ואל תדבר עמנו יהודית באזני העם אשר על החמה: (כז) ויאמר אליהם רבשקה העל אדניך ואלך שלחני אדני לדבר את הדברים האלה הלא על האנשים הישבים על החמה לאכל את חריהם {צואתם} ולשתות את שיניהם {מימי הגליהם} עמכם: (כח) ויעמד רבשקה ויקרא בקול גדול יהודית ונדבר ויאמר שמעו דבר המלך הגדול מלך אשר:

מהיכן יודע רבשקה יהודית?

יש דעה בגמרא שהוא יהודי מומר.

(כט) כה אמר המלך אל ישיא לכם חזקיהו כי לא יוכל להציל אתכם מידו: (ל) ואל יבטח אתכם חזקיהו אל יהנה לאמר הצל יצילנו יהנה ולא תנתן את העיר הזאת ביד מלך אשר: (לא) אל תשמעו אל חזקיהו כי כה אמר מלך אשר עשו אתי ברכה וצאו אלי ואכלו איש גפנו ואיש תאנתו ושתו איש מי בורו: (לב) עד באי ולקחתי אתכם אל ארץ פארצכם ארץ דגן ותירוש ארץ לחם וכרמים ארץ זית יצהר ודבש וחיו ולא תמתו ואל תשמעו אל חזקיהו כי יסית אתכם לאמר יהנה יצילנו:

(לג) ההצל הצילו אלהי הגוים איש את ארצו מיד מלך אשר: (לד) איה אלהי חמת וארפד איה אלהי ספרונים הנע וענה כי הצילו את שמרון מידי: (לה) מי בכל אלהי הארצות אשר הצילו את ארצם מידי כי יציל יהנה את

(טו) וַיֹּאמֶר מָה כָּאוּ בְּבִיתְךָ וַיֹּאמֶר חֲזַקְיָהוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר בְּבֵיתִי כָּאוּ לֹא הָיָה דָבָר אֲשֶׁר לֹא הָרְאִיתֶם בְּאַצְרֹתַי :
 (טז) וַיֹּאמֶר יִשְׁעִיָּהוּ אֶל חֲזַקְיָהוּ שְׁמַע דְּבַר יְהוָה :
 (יז) הֲנִיחָה יָמִים בָּאִים וְנָשָׂא כָּל אֲשֶׁר בְּבֵיתְךָ וְאֲשֶׁר אֶצְרוּ אֲבֹתֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה בְּבִלְהָ לֹא יִנְתֵּר דְּבַר אֲמֹר יְהוָה :
 (יח) וּמִבְּנֵיךָ אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמֶּנִּי אֲשֶׁר תּוֹלִיד יִקְחֶם וְיִקְחוּ }
 וְהָיוּ סְרִיסִים בְּהִיכַל מֶלֶךְ בָּבֶל :
 (יט) וַיֹּאמֶר חֲזַקְיָהוּ אֶל יִשְׁעִיָּהוּ טוֹב דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא אִם שְׁלוֹם נֹאמַת יְהוָה בְּיָמַי :

25. דברי הימים ב' ל"ב

(כה) וְלֹא כָגַמַל עָלָיו הַשִּׁיב יְחֲזַקְיָהוּ כִּי גִבָּה לְבֹו וַיְהִי עָלָיו קֶצֶף וְעַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם :
 (כו) וַיִּפְנַע יְחֲזַקְיָהוּ בְּגִבָּה לְבֹו הוּא וַיִּשְׁבְּי יְרוּשָׁלַם וְלֹא בָא עֲלֵיהֶם קֶצֶף יְהוָה בְּיָמַי יְחֲזַקְיָהוּ .

עכשיו נבין מה שהתחלנו בו את השעור. למה נקבעה הפטרה זו ביום העצמאות?

עם שובנו לארץ, תקנו חכמינו שיקראו הפטרה זו – לא ביום של גלות (יו"ט שני של גלויות), אלא ביום העצמאות דווקא, דבר המראה כי לדעתם אנו ב"אתחלתה דגאולה":

א. כדי להודות על קבוץ הגלויות שבהווה.

ב. שלא נחשוב שהגענו לגאולה השלמה. ולכן תקנו הפטרה העוסקת במשיח עצמו ובגאולה השלמה.

ג. ללמדנו מסיפור חזקיהו שגם אם צודקים אלה שאומרים שאנו ב"אתחלתה דגאולה", שלא נחמיץ את הגאולה כמו בפעם הראשונה, אם לא נשוב בתשובה.

אבל יש כאן יותר עומק.

ד. עם מפלתו של סנחריב התחילה הגאולה של מינו...!!!!

22. מלבי"ם על ישעיהו י"א א'

כי תיכף מעת הגלות הראשונה הכללית שהיתה בימי סנחריב מעת ההיא התחילה זמן הגאולה, רצוני, שמעת ההיא התחילו הנביאים לנבאות כי יבא גואל כללי שיקבץ הנדחים האלה מארבע כנפות הארץ, כי הגאולה שהיתה בינתיים מגלות בבל לא היתה רק לשבט יהודה, לא כללית, ואחר שהגאולה הכללית יש לה שני זמנים, כמ"ש זכו אחישנה לא זכו בעתה, שהיא. א] הזמן הקצוב אשר לא יעבור מן הוא והלאה, ב] לפני הזמן ההוא אם יזכו ע"י מעשים טובים (כנ"ל י"יז),

הנה אפשריות הגאולה עפ"י זכות המעשים והתשובה התחילה תיכף מימי חזקיהו.

ועל הכונה הזאת אמרו בפרק חלק שבקש ה' לעשות את חזקיהו משיח ואת סנחריב גוג ומגוג רק שגרם איזה חטא ע"ש, כונתם שאם היו זוכים היה חזקיהו עצמו הגואל הכללי, וכל היעודים העתידים היו מתקיימים בימיו, ואחר שלא זכו אז, הדבר תלוי ועומד על אפשריותו עד בוא זמן המוגבל שאז יגאלו בהכרח. ולכן סמך נבואה זו של ויצא חוטר מגזע ישי אל מפלת סנחריב, כי אם היו זכאים היתה מתקיימת הנבואה אז.

23. מלבי"ם על ישעיהו מ"ט ו'

כי מאז נתפזרו עשרת השבטים ע"י סנחריב מעת ההיא התחילה עת הגאולה, והוא שמעת ההיא התחילו הנביאים לנבאות שהנדחים האלה יתקבצו וישובו לבצרון אסירי התקוה, והגלות החיל הזה היה בשנת שש לחזקיהו, ומעת ההיא התחילה נבואת החוזים על הגאולה, ואם היו ישראל שבים אז בתשובה שלמה היה הגאולה ההיא מגעת תיכף בשנת ט"ו לחזקיהו שאז נפל אשור והיה אז העת שישובו הנדחים האלה, וע"כ הסמך נבואתו על הגאולה והקיבוץ אל מפלת סנחריב כמו שתראה למעלה (קאפי י"א. י"ח כ"ז).

כי כל הנבואות שנבא בחלק הראשון נבא קודם מפלת סנחריב, ואז צפה ברוח ה' כי יש תקוה שיתאספו הנדחים תיכף לארצם ויגאלו, וזה תלוי בתנאי אם ישובו בתשובה, ולשליחות זה היה ישעיהו מיוחד כל הזמן ההוא בעוד חזקיהו חי, שכל הזמן ההוא היה תקוה שיהיה חזקיהו משיח אלהי יעקב, כמו שזכרו חכמינו במקומות רבים, אבל דבריו לא עשו פרי, כי הדור ההוא בין יהודה שנשארו, בין השבטים שגלו לא שבו בתשובה, ומתוך כך לא שבו ג"כ לארצם, והבית נחרב אח"כ בעון הנשארים, ואבד כל חזון.

24. מלכים ב' כ' - חטאו של חזקיהו גבהות לב

(יב) בַּעַת הַהִיא שָׁלַח בְּרָאדָן בְּלָאָדָן בֶּן בְּלָאָדָן מֶלֶךְ בָּבֶל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל חֲזַקְיָהוּ כִּי שָׁמַע כִּי חָלָה חֲזַקְיָהוּ :
 (יג) וַיִּשְׁמַע עֲלֵיהֶם חֲזַקְיָהוּ וַיִּרְאֵם אֶת כָּל בֵּית נְכֹתָהּ וְנִכְתוּוּ } אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב וְאֶת הַבְּשָׂמִים וְאֶת שְׁמֹן הַטּוֹב וְאֶת בֵּית כְּלָיו וְאֶת כָּל אֲשֶׁר נִמְצָא בְּאוֹצְרֹתָיו לֹא הָיָה דָבָר אֲשֶׁר לֹא הָרְאֵם חֲזַקְיָהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל מְשַׁלְתּוֹ :
 (יד) וַיָּבֵא יִשְׁעִיָּהוּ הַנְּבִיא אֶל הַמֶּלֶךְ חֲזַקְיָהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה אֲמָרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאֵן יָבֵאוּ אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חֲזַקְיָהוּ מֵאֲרָךְ רְחוּקָה בָּאוּ מִבָּבֶל :